

Програма роботи з батьками

Пояснювальна записка

Успішність виховного [процесу](#) залежить від [того](#), як складаються відносини між педагогами, учнями і батьками. Батьки і педагоги - вихователі одних і тих же дітей, і результат виховання може бути успішним тоді, коли вчителі та батьки стануть однодумцями.

Сім'я [по праву](#) вважається головним чинником і умовою розвитку, виховання дитини. [Саме](#) в сім'ї дитина народжується (бажана або небажана), тут отримує основи фізичного і духовного [розвитку](#) (позитивні або негативні), перші [знання](#) про навколишній світ, тут формуються перші навички та вміння у всіх видах діяльності, початкові критерії оцінки добра, істини, краси. Тут протікає велика частина її життєдіяльності, закладаються основи її відносин зі світом, тобто починається [процес](#) виховання.

Сучасна сім'я розвивається в умовах якісно нової суперечливої суспільної ситуації. З одного боку, спостерігається поворот суспільства до проблем сім'ї, розробляються і реалізуються комплексні цільові програми із зміцнення та підвищення її значущості у вихованні дітей. З іншого боку, спостерігаються [процеси](#), які призводять до загострення сімейних проблем. Це, перш за все, падіння життєвого рівня більшості сімей, проблеми економічного, а часом і фізичного виживання, це посилює самоусунення багатьох батьків від вирішення питань виховання і [особистісного](#) розвитку дитини.

Отже, в складних сучасних умовах сім'ї потрібна систематична і кваліфікована допомога з боку школи. [Процес](#) взаємодії сім'ї і школи спрямований на активне включення батьків у навчально-виховний [процес](#), співпрацю з дітьми та педагогами.

Основи взаємодії педагогів з батьками сформульовані В. Сухомлинським: «Якомога менше викликів до школи батьків для моральних нотацій дітям, для лякання дітей батьківською «сильною рукою», для попередження про небезпеку, «якщо й далі так буде продовжуватись», - і якомога більше такого спілкування дітей з батьками, що приносить радість матерям і батькам. Усе, що в дитини в голові, душі, у зошиті, щоденнику, - усе це ми повинні розглядати з погляду взаємин дітей і батьків, і зовсім неприпустимо, щоб дитина приносила матері та батьку одні засмучення ...»

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОБОТИ ШКОЛИ З БАТЬКАМИ

1. Робота з батьками учнів початкової школи.
2. Робота з батьками учнів 5-х класів (адаптація переходу в основну школу).
3. Робота з батьками учнів основної школи (6-8-і класи).
4. Робота з батьками учнів старших і випускних класів.
5. Робота з батьками дошкільнят.

До основних функцій відносяться: інформаційна; виховно-розвивальна; формуюча; охоронно-оздоровча; контролююча; побутова.

Завдання взаємодії:

формування активної педагогічної позиції батьків;

озброєння батьків педагогічними знаннями й уміннями;

активна участь батьків у вихованні дітей.

Співробітництво школи та родини на будь-якому етапі починається з вивчення умов і мікроклімату сімейного виховання, індивідуальних особливостей дітей і батьків.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ І БАТЬКІВ:

1. Підтримка фізичного здоров'я учнів.

2. Спілкування й формування особистісних орієнтацій учнів: інтерес до життя, інтерес до людини, інтерес до культури, що сприяють розумінню загальнолюдських цінностей.

3. Пізнавальна сфера життя учнів (робота з учителями-предметниками) з урахуванням індивідуальних особливостей учнів. Захист не учня, а людини в ньому. Підхід до кожної дитини «з оптимістичної позиції» (А. Макаренко).

4. Робота з родиною - вплив на виховний потенціал родини; об'єктом уваги є не сама родина, а сімейне виховання. Тут необхідно таке:

вивчення сімейної атмосфери, що оточує учня, його стосунків із членами родини;

психолого-педагогічна освіта батьків через систему батьківських зборів, консультацій, бесід;

організація спільного проведення вільного часу дітей і батьків;

захист інтересів і прав дитини в так званих важких родинах.

Таким чином, школою реалізуються функції батьківської освіти (відомості про виховну концепцію школи, педагогічну позицію класного керівника, про методику виховання, про цілі й задачі особистісного розвитку школярів на даний період, про хід духовного розвитку дитини, про особливості шкільної діяльності учня, про взаємини у групі, про виявлені здібності й поточні успіхи тощо) та корегуються принципи сімейного виховання.

Педагогам (особливо класним керівникам) важливо **дотримуватись таких правил:**

Батьки та діти не повинні почувати себе об'єктами вивчення.

Робота з батьками повинна бути цілеспрямованою, планомірною й систематичною.

Методи цієї роботи повинні бути взаємозалежні з методами виховання дітей.

Психолого-педагогічні методи повинні бути різноманітні, застосовуватись у комплексі.

При вивченні родини школяра педагог насамперед звертає увагу на такі дані:

Загальні відомості про батьків, інших членів родини, житлові умови, матеріальну забезпеченість. Інтерес до справ школи.

Загальні відомості про дітей (вік, інтереси, рівень вихованості).

Виховні можливості родини (рівень педагогічної культури батьків).

ЗМІСТ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ РОБОТИ З БАТЬКАМИ

Зміст роботи школи з батьками полягає в такому:

підвищення психолого-педагогічних знань батьків (лекції, семінари, індивідуальні консультації, практикуми);

залучення батьків у навчально-виховний процес (батьківські збори, спільні творчі справи, допомога у зміцненні матеріально-технічної бази);

участь батьків в управлінні школою (рада школи, батьківські комітети).

Форми та методи роботи з батьками повинні бути спрямовані на підвищення педагогічної культури батьків, на зміцнення взаємодії школи та родини, на посилення їхнього виховного потенціалу.

Методи роботи: спостереження, бесіда, тестування, анкетування.

Значне місце в системі роботи класного керівника з батьками учнів приділяється психолого-педагогічній освіті.

Форми психолого-педагогічної освіти:

Університет педагогічних знань (така форма допомагає озброїти батьків основами педагогічної культури, познайомити з актуальними питаннями виховання дітей).

Лекція (форма, що докладно розкриває сутність тієї чи іншої проблеми виховання. Головне в лекції - аналіз явищ, ситуацій).

Конференція (передбачає розширення, поглиблення й закріплення знань про виховання дітей).

Батьківські конференції (загальношкільні, класні) мають величезне значення в системі виховної роботи школи. Батьківські конференції повинні обговорювати насувні проблеми суспільства, активними членами якого стануть і діти. Проблеми конфліктів батьків і дітей та шляхи виходу з них, наркотики, сексуальне виховання в родині - ось теми батьківських конференцій.

Батьківські конференції повинні готуватись дуже ретельно, з обов'язковою участю психолога, соціального педагога, які працюють у школі. У їхню задачу входить проведення соціологічних і психологічних досліджень проблеми конференції, а також

знайомство учасників конференції з їх результатами. Активними учасниками конференцій виступають самі батьки. Вони готують аналіз проблеми з позицій власного досвіду.

Відмінною рисою конференції є те, що вона приймає визначені рішення або намічає заходи щодо заявленої проблеми.

Практикум (форма вироблення в батьків педагогічних умінь з виховання дітей, ефективного розширення виникаючих педагогічних ситуацій, тренування педагогічного мислення батьків).

Відкриття уроку (мета - ознайомлення батьків з новими програмами з предмета, методикою викладання, вимогами вчителя. Такі уроки дозволяють уникнути багатьох конфліктів, викликаних незнанням і нерозумінням батьками специфіки навчальної діяльності).

Індивідуальні тематичні консультації (обмін інформацією, що дає реальне уявлення про шкільні справи та поведінку дитини, її проблеми).

Індивідуальні консультації - одна з найважливіших форм взаємодії класного керівника з родиною. Особливо вона необхідна, коли педагог набирає клас. Для того щоби перебороти занепокоєння батьків, острах розмови про свою дитину, необхідно проводити індивідуальні консультації-співбесіди з батьками. Готуючись до консультації, доцільно визначити ряд питань, відповіді на які допоможуть плануванню виховної роботи із класом. Індивідуальна консультація повинна мати ознайомлювальний характер і сприяти створенню доброго контакту між батьками та вчителем. Учитель повинен дати батькам можливість розповісти йому все те, із чим вони хотіли би познайомити вчителя в неофіційній обстановці, та з'ясувати важливі відомості для своєї професійної роботи з дитиною:

- особливості здоров'я дитини;
- її захоплення, інтереси;
- переваги у спілкуванні в родині;
- поведінкові реакції;
- особливості характеру;
- мотивації навчання;
- моральні цінності родини.

Відвідування родини (індивідуальна робота педагога з батьками, знайомство з умовами життя).

Батьківські збори (форма аналізу, осмислення на основі даних педагогічної науки, досвіду виховання).

Загальношкільні батьківські збори - проводяться два рази на рік. Мета - знайомство з нормативно-правовими документами про школу, основними напрямками, задачами, підсумками роботи.

Загальношкільні батьківські збори проводяться, як правило, не більше двох разів на рік. Тематика таких зборів має характер звіту про роботу школи за визначений період часу. На них виступають директор, його заступники, звітує про роботу батьківський комітет

школи. Наприклад, навчальний заклад пройшов атестацію і хоче познайомити колектив батьків з досягнутими результатами.

Загальношкільні батьківські збори можна використовувати для демонстрації позитивного досвіду виховання в родині. Так, наприкінці навчального року можливе нагородження родин із позитивним досвідом виховання дітей.

Класні батьківські збори - проводяться чотири-п'ять разів на рік. Мета – обговорення завдань навчально-виховної роботи класу, планування виховної роботи, визначення шляхів тісного співробітництва родини та школи, розгляд актуальних педагогічних проблем.

Класні батьківські збори проводяться один раз на чверть, при необхідності їх можна проводити частіше. Батьківські збори повинні стати школою освіти батьків, повинні розширювати їхній педагогічний світогляд, стимулювати бажання стати хорошими батьками. На батьківських зборах аналізуються навчальні досягнення учнів, характеризуються їхні можливості, ступінь просування класу в навчальній діяльності. Батьківські збори - це можливість демонстрації досягнутих дитиною успіхів. Розмова на зборах повинна йти не про оцінки, а про якість знань і рівень інтелектуальних зусиль, що відповідають пізнавальній та моральній мотивації. До батьківських зборів необхідно готувати виставки творчих робіт учнів, їхніх досягнень, і не тільки в навчальній діяльності.

Існує багато варіантів проведення батьківських зборів. Їх характер і спрямованість підказує саме життя, система організації роботи в дитячому колективі. Тематика й методика зборів повинні враховувати вікові особливості учнів, рівень освіченості та зацікавленості батьків, цілі та задачі виховання, що стоять перед школою.

Рекомендації з проведення батьківських зборів:

Батьківські збори повинні навчати батьків, а не констатувати помилки та невдачі дітей.

Тема зборів повинна враховувати вікові особливості дітей.

Збори повинні мати як теоретичний, так і практичний характер - аналіз ситуацій, тренінги, дискусії тощо.

Збори не повинні займатись обговоренням та осудом особистості учнів.

Зразкова тематика консультацій для батьків:

Дитина не хоче вчитись. Як їй допомогти?

Погана пам'ять у дитини. Як її розвинути?

Єдина дитина в родині. Шляхи подолання труднощів у вихованні.

Покарання дітей. Якими їм бути?

Тривожність дітей. До чого вона може призвести?

Сором'язлива дитина. Проблеми сором'язливості та шляхи її подолання.

Брутальність і нерозуміння в родині.

Талановита дитина в родині.

Приятелі дітей - друзі чи вороги?

Три покоління під одним дахом. Проблеми спілкування.

Батьківські читання - дуже цікава форма роботи з батьками, що дає можливість батькам не тільки слухати лекції педагогів, а й вивчати літературу з проблеми та брати участь у її обговоренні. Батьківські читання можна організувати в такий спосіб: на перших зборах на початку навчального року батьки визначають питання педагогіки та психології, які їх найбільше хвилюють. Учитель збирає інформацію й аналізує її. За допомогою шкільного бібліотекаря та інших фахівців підбираються книги, а потім використовують отримані в них відомості в батьківських читаннях. Особливістю батьківських читань є те, що, аналізуючи книгу, батьки повинні викласти власне розуміння питання та зміну підходів до його рішення після прочитання книги.

Батьківські вечори - форма роботи, що прекрасно згуртовує батьківський колектив. Батьківські вечори проводяться у класі 2-3 рази на рік без присутності дітей. Батьківський вечір - це свято спілкування з батьками друга своєї дитини, це свято спогадів дитинства й дитинства власної дитини, це пошук відповідей на запитання, які перед батьками ставить життя та власна дитина. Теми батьківських вечорів можуть бути найрізноманітнішими. Головне, вони повинні вчити слухати й чути один одного, самого себе, свій внутрішній голос.

Зразкові теми батьківських вечорів:

Народження дитини та перший рік її життя й розвитку.

Перші книжки дитини.

Майбутнє моєї дитини. Яким я його бачу?

Друзі моєї дитини.

Свята нашої родини.

«Можна» і «не можна» у нашій родині.

День народження нашої родини. Як ми його святкуємо?

Пісні, що співали та співають наші діти.

Форми вечорів дозволяють не тільки висловлювати свою думку із запропонованих тем, а й почути щось корисне для себе в міркуваннях інших батьків, узяти на озброєння у свій виховний арсенал щось нове, цікаве.

Батьківський тренінг - це активна форма роботи з батьками, які хочуть змінити своє ставлення до поведінки та взаємодії з власною дитиною, зробити його більш відкритим і

довірчим. У батьківських тренінгах повинні брати участь обоє батьків. Від цього ефективність тренінгу зростає, і результати не змушують на себе чекати. Тренінг проводиться з групою, що складається з 12-15-ти осіб. Батьківські тренінги будуть успішними, якщо всі батьки будуть активно брати в них участь і регулярно їх відвідувати. Щоби тренінг був результативним, він повинен включати в себе 5-8 занять. Батьківський тренінг проводиться, як правило, психологом школи, що дає можливість батькам тимчасово відчувати себе дитиною, пережити емоційно ще раз дитячі враження.

З великим інтересом батьки виконують такі тренінгові завдання, як «Дитячі гримаси», «Улюблена іграшка», «Мій казковий образ», «Дитячі ігри», «Виховання дитинства», «Фільм про мою родину».

Батьківські ринги - одна з дискусійних форм спілкування батьків і формування батьківського колективу. Батьківський ринг готується у вигляді відповідей на запитання з педагогічних проблем. Запитання вибирають самі батьки. На одне запитання відповідають дві родини. У них можуть бути різні позиції, різні думки. Інша частина аудиторії в полеміку не вступає, а лише підтримує думку родин оплесками. Експериментаторами в батьківських рингах виступають учні класу, визначаючи, яка родина у відповідях на запитання була найбільш близька до їх правильного трактування.

І традиційні, і нетрадиційні методи, форми взаємодії класного керівника з батьками учнів ставлять одну загальну мету - зробити щасливою особистість, яка входить у сучасне культурне життя.

Педагогам і батькам на замітку. Якщо:

дитину постійно критикують, вона учиться ненавидіти;

дитину висміюють, вона стає замкнутою;

дитину хвалять, вона учиться бути шляхетною;

дитину підтримують, вона вчиться цінувати себе;

дитина росте в докорах, вона вчиться жити з відчуттям провини;

дитина росте в терпимості, вона вчиться розуміти інших;

дитина росте в чесності, вона вчиться бути справедливою;

дитина росте в безпеці, вона вчиться вірити в людей;

дитина живе у ворожнечі, вона вчиться бути агресивною;

дитина живе в розумінні та дружелюбності, вона вчиться знаходити любов у цьому світі.

Ці поради виникли на базі життєвих практичних спостережень, осмислення педагогічної практики. Висловлені положення можуть використовуватись у практичній роботі з батьками, а також як теми зборів і бесід з ними.

НАВЧАННЯ БАТЬКІВ

Швидше за все, побачивши цей заголовок, директор школи, який стомився від своїх турбот, може подумати: «Мало мені дітей, так я ще повинен займатись і навчанням батьків?!». Однак, якщо підійти до цього питання ґрунтовно, виявиться, що плюсів тут набагато більше, ніж мінусів, і всі ваші витрати згодом окупляться з лишком: якщо ви припускаєте подбати про їхню компетентність вчасно.

Кого, чому і як можна навчати?

У кожній школі та кожному класі виділяється частина батьків, які дуже серйозно ставляться до навчання й виховання своїх дітей. Як правило, це непрацюючі мами та найближчі родичі, цілком сконцентровані на розвитку дитини.

Деякі закордонні дослідники прямо пов'язують зацікавленість батьків у співробітництві зі школою з їхньою реальною участю в навчанні своїх дітей, у реалізації своєї «учительської» функції. Але чи багато в нас таких прикладів? На жаль, поки немає. Можливо, з розвитком альтернативних форм освіти (екстернат, домашнє навчання) усе більше батьків не проти освоїти цю роль і «розвантажити» учителя-предметника. Наприклад, наявність у «просунутих» батьків комп'ютера з виходом в Інтернет дозволить їм виявляти істотну інформаційно-методичну підтримку вчителям, розширюючи поле освітньої бази для своїх дітей.

Навчання батьків доцільно починати з того моменту, коли, прийшовши до першого класу, дитина розпочинає новий етап у житті, і дорослі повні рішучості дати їй гідну освіту: у них з'являється багато запитань із приводу виконання домашніх завдань, і вони дуже доброзичливо ставляться до школи. Не упустіть цей момент!

Яких практичних навичок не вистачає сучасним батькам?

Насамперед, це навички допомоги дитині при освоєнні освітніх програм; освоєння навичок ефективного спілкування з дитиною; використання правових знань у галузі освіти (державні освітні стандарти, правила прийому до шкіл і ВНЗ, форми участі батьківської громадськості в життєдіяльності освітньої установи тощо).

Таким чином, у навчанні батьків виділяються три напрями:

Навчання батька як вихователя.

Навчання батька як учителя своєї дитини.

Навчання батька як союзника, партнера, співуправлінця.

Практична робота педагогів з батьками дітей в нашій школі реалізується через колективні та індивідуальні форми взаємодії:

- Психолого-педагогічна освіта;
- Батьківсько-педагогічний аналіз (вивчення сім'ї з метою виявлення її можливостей з виховання своїх дітей, аналіз проміжних і кінцевих результатів їхньої спільної діяльності);
- Батьківське співучасть у роботі педагога (формування активної педагогічної позиції батьків);
- Батьківська співтворчість.

Диференційований підхід в роботі з батьками

Диференційований підхід будується на виділенні 5-ти типів сімей, згрупованих за принципом можливості використання їх морального потенціалу для виховання своєї дитини.

Виділяють такі типи сімей:

1 тип: Сім'ї з високим рівнем моральних відносин. У них здорова [моральна атмосфера](#), діти отримують можливість для розвитку своїх здібностей. Часте втручання педагога тут не потрібне, хоча окремі [поради](#) і застереження, пов'язані з особливостями виховання, не виключаються.

2 тип: Сім'ї, які характеризуються нормальними відносинами між батьками, але при цьому не забезпечують позитивну спрямованість у вихованні дітей. Діти можуть бути в центрі «особливих» турбот батьків, у зв'язку з чим у дитини розвиваються егоїстичні [тенденції](#), що безумовно потребує уваги педагога.

3 тип: [Конфліктні](#) сім'ї. У таких умовах батькам не до дітей, вони самі не можуть розібратися в своїх відносинах. Ні про яке розумному вихованні немає й мови, все пущено на самоплив. Потрібний активний [педагогічний](#) вплив, щоб змінити мікроклімат у родині.

4 тип: Зовні благополучні сім'ї, в яких процвітає бездуховність, відсутні справжні [моральні](#) цінності, емоційний зв'язок поколінь часто порушений. Але деякі діти добре засвоюють [психологію](#) зовнішнього благополуччя, тому виховна робота з такими сім'ями особливо важка.

5 тип: Неблагополучні сім'ї, для яких [характерні](#) грубість, скандали, аморальна поведінка. Такі сім'ї потребують постійної уваги педагога, громадськості, а іноді й активного втручання, щоб захистити інтереси дітей.

[Робота](#) з батьками в нашій школі будується згідно з цільовою програмою «Родина», яка була розроблена творчою групою вчителів школи та затверджена педагогічною радою.

Основні напрямки співпраці сім'ї та школи :

1. Єдність вимог до учнів.
2. Узгодженість дій (закони, що захищають сім'ю і дитини, знання обома сторонами [психологічних](#) особливостей дитини).
3. Взаємодоповнення впливів (авторитет батьків, [особистість](#) учителя, єдине трактування впливу вулиці, засобів масової інформації).
4. Подолання недоліків у формуванні особистості ([робота](#) з дітьми, які перебувають в особливо важких умовах, [психологічна](#) корекція).
5. Спільна робота по закріпленню та розвитку успіхів дитини.
6. Підвищення педагогічної культури батьків.
7. Різні форми співпраці з батьками.

Зміст і форми роботи	Термін.	Відповідальні.
Робота <ul style="list-style-type: none"> • Організаційні батьківські збори з батьками першокласників. • Індивідуальні консультації психолога. • Класні батьківські збори .	Серпень За необхідності. два рази на семестр	Директор Заступники Психолог
Вироблення рекомендацій для батьків першокласників.		Учитель 1 кл.

<p>1. Батьківські дні. 2. Організація харчування дітей пільгових категорій. 3. Обстеження житлово-побутових умов сімей з метою надання допомоги у разі потреби. 4. Організація психологічної допомоги сім'ям 5. Робота Ради з профілактики правопорушень 6. Надання допомоги сім'ям, у яких діти під опікою.</p>	<p>Щоп'ятниці За необхідності Протягом року Протягом року</p>	<p>Класний керівник. Адміністрація ЗВР Психолог. Заст. директора ЗВР Адміністрація</p>
<p>1. Класні тематичні батьківські збори. 2. Всеобуч батьків (батьківські збори, «круглі столи») із залученням різних фахівців. 3. Інформаційно - ілюстративні стенди. 4. Пам'ятки, рекомендації щодо виховання дітей. 5. Використання відеоматеріалів в пед. освіті батьків.</p>	<p>1 раз на чверть. 1 раз на півріччя. згідно плану</p>	<p>Класний керівник. Адміністрація Заст. директора з В.Р. Адміністрація</p>
<p>1. Індивідуальні зустрічі, бесіди. 2. Рейди в сім'ї «важких» учнів і неблагополучних батьків. 3. Спільні засідання Ради з профілактики правопорушень та інспекції у справах дітей 5. Підготовка та передача матеріалів на позбавлення батьківських та опікунських прав у разі потреби. 6. Співбесіди з організації літнього відпочинку.</p>	<p>Протягом року Протягом рік. За необхідності За необхідності За необхідності Травень.</p>	<p>Адміністрація, Кл.руководітелі ЗДВР, інспектор ОДН Адміністрація. Адміністрація.</p>

Методика контактної взаємодії вчителя з батьками

1. Пошук контактів (процес першого [спілкування](#)).
  2. Пошук загальної теми (анкетування батьків, спостереження, індивідуальні бесіди).
  3. Встановлення загальних вимог до виховання дитини ([педагогічне](#) співробітництво).
  4. Зміцнення співробітництва в досягненні спільної мети (стадія [прогнозування](#) можливих варіантів відносин вчителя з батьками.).
  5. Реалізація індивідуального підходу (вироблення низки узгоджених заходів, спрямованих на виховання та перевиховання дитини)
  6. Удосконалення педагогічної співпраці (аналіз спільних дій батьків і вчителя, спрямованої на корекцію поведінки [школярів](#)).
- Найбільш поширеною формою роботи з батьками є батьківські збори.
Батьківські збори - це важливий [педагогічний](#) інститут в руках вчителя.
Ось декілька практичних порад з підготовки батьківських зборів:

Структура підготовки батьківських зборів

1. Визначення мети.
2. Вивчення науково-методичної літератури.
3. Проведення мікродослідження.

4. Визначення виду, форми та етапів зборів, способів і [прийомів](#) роботи його учасників.
5. Придумати форму [запрошення](#) батьків.
6. Розробка рішення зборів, його рекомендації, пам'яток батькам. Ведення [протоколу](#) (дивись додаток).
7. Обладнання та оформлення приміщення для зборів.
8. Збори умовно ділиться на три частини:
  - Вступна;
  - Основна;
  - Заключна.

Пам'ятка класному керівнику з проведення батьківських зборів

1. Якщо ви тільки взяли клас, почніть збори зі знайомства з батьками, розкажіть трохи про себе.
2. Повідомте батькам режим роботи школи, день класного години.
3. Розкажіть про те, які гуртки, секції, [факультативи](#) працюють у школі.
4. Починати свій виступ перед батьками треба з позитивного.
5. Якщо ви проводите діагностичне дослідження, то воно не повинно зводиться до навішування ярликів.
6. [Інтонія](#) зборів: «радимосья, розмірковуємо разом»
7. Тактовність.
8. Побудова довірчих відносин з батьками учнів.
9. Головні показники ефективності батьківських зборів - це активна участь батьків, атмосфера активного обговорення поставлених питань, [обмін](#) досвідом.

Орієнтовна тематика традиційних батьківських зборів

1 клас.

1. Труднощі адаптації першокласників до школи.
2. Особливості розумової діяльності молодших школярів. значення сім'ї в її розвитку.
3. Емоційний світ дитини. Його значення та шляхи розвитку.
4. Як виховати у дитини [любов](#) до читання.
5. Про дитячу дружбу.

2 клас.

1. Фізичний [розвиток](#) молодшого [школяра](#) в школі і вдома.
2. Агресивні діти. Причини і наслідки дитячої агресії.
3. [Покарання](#) та заохочення у родині.
4. Перші кроки самовиховання.
5. Попередження егоїзму, індивідуалізму, користоловства.

3 клас.

1. Значення спілкування в розвитку [особистісних](#) якостей дитини.
2. Заохочення і [покарання](#). «Хочу, можна, не можна, треба».
3. Роль сім'ї в трудовому вихованні дитини.
4. Естетична атмосфера у школі та сім'ї.
5. Якщо дитина не хоче вчитися.

4 клас.

1. Що таке пришвидшення.
2. Про що може [розповісти](#) шкільний щоденник.
3. Навчальні [здібності](#) дитини. Шляхи їх розвитку на уроці та в позаурочній діяльності.
4. Проблема наступності у навчанні в початковій і середній школі. Шляхи та способи їх вирішення.
5. Роль батька і матері у вихованні дитини.

5 клас.

1. «Давайте познайомимось».
2. «Синдром понеділка» у п'ятикласників і як його уникнути.
3. Авторитет батьків, його джерела, міцність. Уміння користуватися батьківською владою.
4. [Культура](#) бажань підлітка. Виховання вміння керувати бажаннями.
5. Підсумкове «Ось і стали ми але рік взрослей».

6 клас.

1. Фізичне [розвиток](#) школярів та шляхи його вдосконалення.
2. Результативність шкільного уроку. Від чого вона залежить.
3. «Цей важкий підлітковий вік».
4. Роль [книги](#) в розвитку інтелектуальних і особистісних якостей дитини.
5. Шкідливі звички дитини. Як їм протистояти.

7 клас.

1. Роль сім'ї у розвитку моральних якостей підлітка.
2. Статеві відмінності і статеве дозрівання. Проблеми і рішення.
3. [Здоровий спосіб життя](#) - основа успіху.
4. Контакти та конфлікти. Виховання толерантності.
5. Друзі моєї дитини. Хто вони, які вони?

8 клас.

1. [Моральні](#) цінності сім'ї.
2. [Здібності](#) і роль сім'ї у їхньому розвитку.
3. [Психологічні](#) та вікові особливості підлітка. «Перехідний вік продовжується».
4. [Підліток](#) і закон. Ваша дитина в школі і після школи.
5. Адекватна [самооцінка](#) як умова успішного розвитку особистості.

9 клас.

1. Допомога сім'ї в правильній професійної орієнтації дитини.
2. Важка дитина. Який він?
3. Аналіз навчальної роботи учнів 9х класів
4. Підготовка учня до іспитів. Роль батьків в екзаменаційний період.
5. [Емоції і почуття](#) в розмові з підлітком.

10 клас.

1. Особливості організації навчальної праці у 10-му класі і роль батьків в цьому.
2. Виховання відповідальності у дорослих дітей.
3. Особливості спілкування з дітьми - старшокласниками.
4. Про доброту і милосердя.
5. Компанія в житті старшокласників.

11 клас.

1. Значення вибору в житті людини.
2. Результативність [навчання](#) учнів за 1 півріччя.
3. Організація навчальної праці випускника.
4. «Поговоримо про сенс життя».
5. Організація випускного вечора.

Проблемні - тематичні загальношкільні зібрання.

1. Здорова сім'я. [Моральні](#) аспекти.
2. Попередження асоціальної поведінки неповнолітніх.
3. [Наркотики](#) і статистика.
4. Суїцид.

Робота з батьками різних груп ризику.

Все частіше педагогам школи доводиться стикатися з таким [поняттям](#) як неблагополучна сім'я. У нашій школі до неблагополучних сімей ми відносимо:

- Сім'ї з жорстоким ставленням до дітей (фізичне, психічне, сексуальне насильство);
- Невисокий рівень освітньої культури батьків;
- Сім'ї, де один або обидва батьки зловживають алкоголем;
- Батьки - наркомани;
- Злісне невиконання батьківських обов'язків по вихованню та навчанню неповнолітніх.

Але крім неблагополучних сімей є сім'ї, що входять до групи ризику. Це:

- Одинокі матері;
- Розлучені батьки;
- Багатодітні батьки;
- Батьки дітей - інвалідів;
- Батьки - мігранти, біженці;
- Опікуни.

Всі ці батьки стоять на шкільному обліку і з ними ведеться цілеспрямована робота, яка включає в себе:

- [Психолого](#) - педагогічне консультування;
- Ведення картотеки;
- Відвідування вдома;
- Рейди в неблагополучні сім'ї;
- Розгляд [персональних](#) справ на Раді профілактики;
- Річний патронаж із залученням дільничних служб;
- Організація проблемних класних годин;
- Організація тренінгів.

При роботі з даною категорією сімей використовується така документація:

- Акт [обстеження](#) матеріально-побутових умов сім'ї (див. додаток № 1);
- План індивідуальної роботи з сім'єю (див. додаток № 2);
- Соціальний паспорт родини (див. додаток № 3)

Помилки сімейного виховання

1. Обіцянка більше не любити.

Ця загроза, як правило, швидко забувається. Діти чудово відчують фальш. Один раз обдуривши, батьки можуть надовго втратити довіру дитини - він буде сприймати їх як брехливих людей. Краще сказати так: «Я буду все одно тебе любити, але твоя поведінка не схвалюю».

2. Байдужість.

Батьки не повинні показувати дитині, що їм все одно, чим він займається. Відчувши їх байдужість, він негайно почне перевіряти, наскільки воно «сьогодення», причому перевірка може полягати у вчиненні спочатку поганих вчинків. Дитина буде чекати, чи послідує за проступок критика. Найкраще замість показної байдужості постаратися налагодити з дитиною дружні відносини, навіть якщо його поведінка зовсім не подобається батькам.

3. Занадто багато строгості.

Діти повинні слухатися старших беззаперечно - це самий важливий принцип у вихованні. Однак занадто суворе виховання, засноване на принципах, не завжди зрозумілих дитині, нагадує дресирування. У таких випадках дитина буде беззаперечно виконувати все в присутності батьків і свідомо забувати про всі заборони, коли їх немає поряд. Переконавання краще надмірної строгості.

4. Дітей не треба балувати.

Розпеченим дітям дуже важко доводиться в житті. Прибираючи буквально кожен камінчик з [дороги](#) малюка, батьки не роблять дитину щасливішою. Швидше, навпаки, він часто відчуває свою безпорадність і самотність.

5. Нав'язана роль.

Діти, буває, роблять все, щоб сподобатися своїм батькам, адже тато і мама для них

найголовніші [люди](#) на світі. Малюки навіть готові зануритися в складний світ дорослих. На жаль, при цьому їх власні проблеми так і залишаються невирішеними.

6. Грошова.

[Любов](#) не купити за [гроші](#). Батьки не повинні відчувати докори сумління, якщо не можуть виконати будь-яке його [бажання](#). [Щасливим](#) дитини роблять не гроші, а усвідомлення того, що він для батьків самий-самий.

7. Наполеонівські плани.

При заповненні дня дитини потрібними і корисними заняттями не варто забувати про його бажання, залишаючи час для особистих справ.